

نقش بازارهای سنتی در هویت بخشی به شهر ایرانی اسلامی (مطالعه موردی بازار قیصریه اصفهان)

اکبر شریفی نیا^{1*}، اکرم احمدی²، ندا قنبری³، انسیه خاکباز⁴

1- کارشناس ارشد باستان شناسی - گرایش دوره اسلامی، دانشگاه تربیت مدرس، a.sharifinia@modares.ac.ir

2- کارشناس ارشد هنر اسلامی، دانشگاه تربیت مدرس، a.ahmadi3775@yahoo.com

3- کارشناس ارشد باستان شناسی - گرایش اسلامی، دانشگاه تربیت مدرس، neda_ghanbari8613@yahoo.com

4- کارشناس تاریخ- دانشگاه اراک، ensiekh_1991@yahoo.com

چکیده :

تجارت و مسائل مربوط به اقتصاد هر جامعه ای، سبب احداث فضاها و مکان‌هایی بنام " بازار " به شکل‌های گوناگون آن می‌شود. بازارها در معماری ایرانی اسلامی، همانند دیگر اماکن این دوره، تجلی گاه هنر و معماری ایرانی اسلامی بوده‌اند. این فضاها سراسر پوشیده از تزئینات و اصول دقیق معماری است. از سویی دیگر بازارها، از جمله اماکنی بوده‌اند که می‌توان کاربرد سنت خیرخواهانه وقف را که در اندیشه اسلامی، بسیار به آن تأکید شده و در هویت بخشی به شهرهای اسلامی مدنظر بوده را، ملاحظه کرد. بازار قیصریه اصفهان تنها نمونه ای از چندین بازار دوره اسلامی است که به لحاظ سبک معماری و تجلی اندیشه وقف قابل بررسی و مطالعه است. این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که: آیا بازارهای سنتی ایران قابلیت هویت بخشی به فضاهای شهری معاصر را دارند؟ به نظر می‌رسد این‌گونه اماکن با برنامه ریزی‌های دقیق در طراحی شهری، قابلیت هویت بخشی به فضاهای شهری معاصر را دارند. این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی و با مطالعات کتابخانه ای، به صورت موردی برای رسیدن به نتیجه ای قابل لمس، به بررسی و مطالعه عناصر ساختاری بازار قیصریه اصفهان می‌پردازد.

واژگان کلیدی: شهر ایرانی اسلامی، بازار، هویت بخشی، بازار قیصریه اصفهان.

1- مقدمه

امروزه یافتن فضایی که همه ویژگی‌های لازم برای زندگی فردی و جمعی در شهرها را داشته باشد، به امری بس دشوار بدل شده است. افزایش روز افزون جمعیت در شهرها و جریان شتاب آلود، پاسخگویی به نیازهای آنان و در پی آن که به صورت پهنه ای وسیع از انواع ساخت و سازهای ناهمگن رخ می‌نمایانند و شاید اساسی‌ترین هدفشان رفع نیاز مسکن است و بس و این در حالیست که گسترش